

TÜRKİYE'NİN DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ

Doğal Bitki Örtüsünü Etkileyen Faktörler

- İklim Faktörü
- Toprak Faktörü
- Topografya Faktörü
- Biyotik Faktörler

Türkiye'nin Doğal bitki Örtüsü

- Akdeniz Fitocoğrafya Bölgesi
- Karadeniz Fitocoğrafya Bölgesi
- İç ve Doğu Anadolu Fitocoğrafya Bölgesi
- Güneydoğu Anadolu Fitocoğrafya Bölgesi

DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ

Dünyanın her yerinde, bitki örtüsünün gelişimi fiziki coğrafya koşullarına bağlıdır. Bu koşullar, bitki örtüsünün tür ve yoğunluğunu belirleyen en önemli unsurdur. Bitki örtüsü, fizyolojik özellikleri dışında içinde ve çevresinde barındırdığı hayvan toplulukları, erozyonu engelleme ve toprak oluşumuyla, suyunun muhafaza edilmesi bakımından çok önemlidir.

Doğal olarak yetişen bitki toplulukları; orman, bozkır, çayır, maki... olarak adlandırılır. Her bölgedeki, bitki topluluğu, o bölgenin doğal koşullarına uygun olarak yetişir, koşullar değiştiginde bitki örtüsü da değişmeye başlar, yeni koşullara uyum sağlanamazsa, mevcut bitki topluluğu yok olur.

Türkiye'de coğrafi koşulların kısa mesafelerde büyük farklılıklar göstermesi, bitki örtüsünün de çeşitlenmesini sağlamıştır. Türkiye'de, bu nedenle yaklaşık 12.000 bitki türü bulunmaktadır. Tür sayısının fazla olması önemli bir zenginlik oluşturmakla birlikte, bu bitkilerin oluşturduğu örtünün sınırlı ve zayıf olması ise özellikle orman varlığı bakımından önemli bir sorundur

Doğal Bitki Örtüsünü Etkileyen Faktörler

- İklim

Bitki örtüsünün yeryüzündeki dağılışında en önemli faktör iklimdir. Sıcaklık ve yağış başta olmak üzere, iklim elemanları bitkilerin dağılışı ve yetişmesinde belirleyicidir.

Bir bölgede, bitki örtüsünün yetişmesi, en temel gereksinimleri olan nem sıcaklığa bağlıdır.

Nem ya da sıcaklık, orada bir bitki örtüsünün gereksinimi olan miktardan az ya da fazla olduğunda bitki gelişimi engellenir ya da kısıtlanır.

Meşe

Sarıçam

Zakkum

Bu nedenle dünya da olduğu gibi, Türkiye'de de iklim elemanlarının dağılışı bitki örtüsünün dağılışında çok etkilidir. Türkiye'de 300mm ile 2300mm arasında değişen yıllık yağış dağılışı ve 0°C ile 20°C arasında değişen yıllık ortalama sıcaklıklar bitki örtüsünün dağılışında büyük farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Özellikle vejetasyon döneminin başlangıcı için gerekli olan sıcaklık değerine ulaşılması ve yıl içindeki vejetasyon sresinin miktarı hem tür hem de örtü dağılışı bakımından önem tanımaktadır.

• Toprak Faktörü

Türkiye, fiziki coğrafya koşullarının farklılığına bağlı olarak toprak çeşitliliği bakımından da oldukça zengindir. Toprakların türü, yapısı, dokusu, kalınlığı ve içeriklerindeki farklar, üzerinde yetişen bitki çeşitliliğini doğrudan etkilemektedir.

Toprak içinde bulunan mineraller ve bitki besin maddelerinin oranı, toprağın verimli ya da bitkiler, farklı yetiştirme koşulları, sıcaklık ve yağış istekleri olduğu gibi, farklı özellikler sahip topraklarda istemektedir. Bazı bitkiler killi-tınlı topraklar isterken bazıları kumlu ve gevşek yapılı topraklarda daha iyi yetişmektedir.

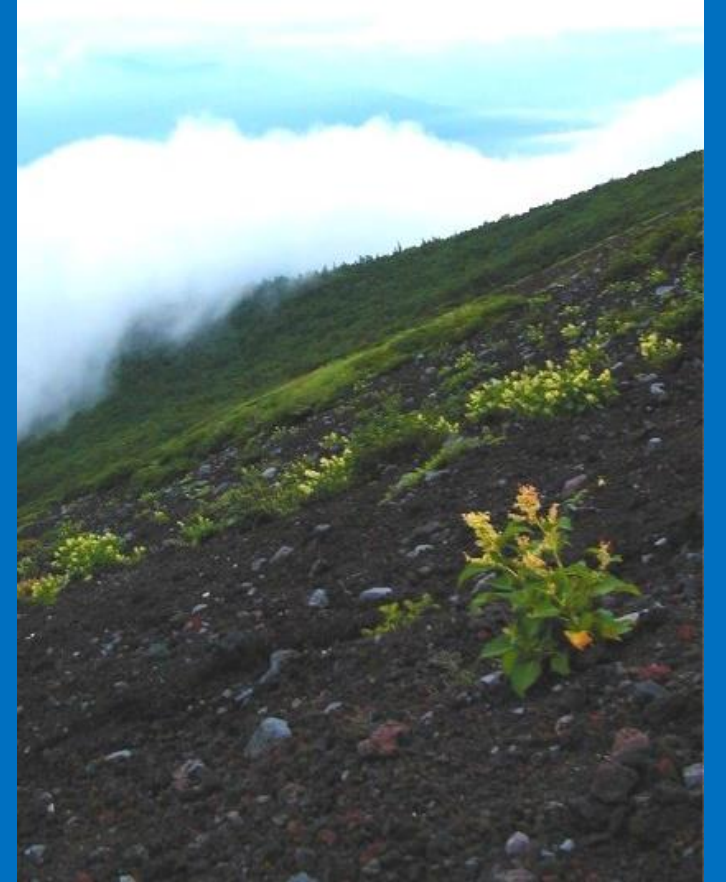
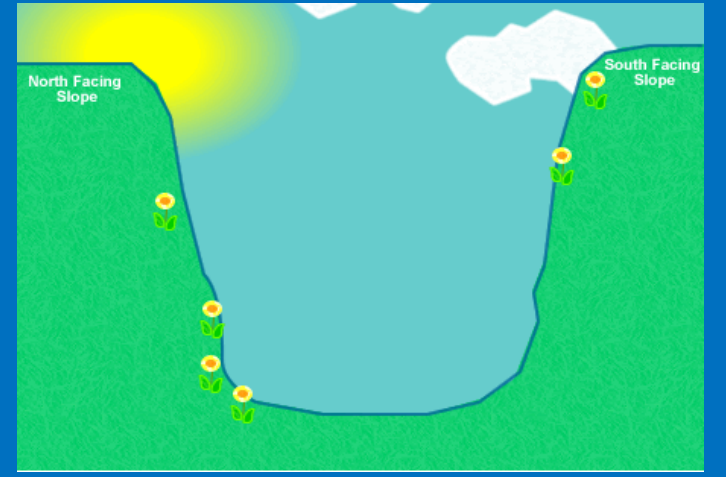
Türkiye'deki toprakların dağılışında ve özelliklerinde görülen farklılıklar bitki örtüsüne ve tarımsal amaçlarla kullanılan yerlerde de bürün seçimine doğrudan etki etmektedir.

Örneğin, kumlu toprakların yaygın olduğu yerlerde fıstık çamı daha iyi yetişirken, toprak örtüsünün zayıf olduğu, yerlerde ardıç daha yaygındır. Kil içeriği fazla olan topraklarda, buğday daha kolay yetişirken, havuç veya patates gibi yumru köklülerin yetişmesi için uygun olmamaktadır.

• Topografya Faktörü

Yer şekilleri faktörü olarak da tanımlanan bu koşul, Bitki örtüsünün yetişmesinde önemli etkisi bulunan **yükselti, eğim ve bakı** gibi unsurları içermektedir.

Yükseltinin artmasına bağlı olarak, sıcaklığın azalması ve yağış miktarında önemli değişikliklerin meydana gelmesi bitki örtüsünün yükselti basamaklarına göre değişiklikleri göstermesine yol açmaktadır. Bu nedenle örneğin Doğu Karadeniz Dağları'nda olduğu gibi, dağ yamaçlarında farklı özelliklerde bitki örtüleri ve orman kuşakları gelişmiştir.

Yükselti arttıkça, sıcaklığı azalması, bitki örtüsünün bir yamaçtaki dağılışı etkilemekte, aşağı kesimlerde, geniş yapraklı ağaçlar yaygın iken orta kuşakta karma ormanlar, yükseklerde iğne yapraklı ağaçlar ve nihayet dağ çayırlarına ve alpin bitkilere rastlanmaktadır.

Çok yüksek dağlarda, zirvelere yaklaşıldıkça bitki örtüsü tamamen ortadan kalkabilir.

Bakı, bir diğer topografya faktörüdür. Özellikle dağlık alanlarda dağların güneş alan kesimleri ile aksi yönlerdeki çevresel koşullar, yağış ve sıcaklık dağılışları belirgin farklar içerir.

Türkiye'de bakı nedeniyle dağların güneye bakan yamaçları genellikle daha güneşli ve sıcaktır. Bu durum diğer koşullarla birlikte, bitki örtüsünün dağılışında da önemli farklar oluşturmaktadır.

Eğim, engebelilik ve dağların uzanışı, bir başka topografik faktördür. Eğimin az ya da çok olması doğal bitki örtüsünün toprakta tutunması bakımından, engebelilik ortam özellikleri ve tür çeşitliliği bakımından, dağların uzanışı ise iklim elemanlarının dağılışı bakımından önemli etkilere sahiptir.

Örneğin; dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde, denize bakan yamaçlar daha fazla yağış alırken, diğer yamaçları daha az yağış almaktadır. Bu durumda, kıyı kuşağında nemli orman örtüsü gelişirken, iç kesimlerde kuru ormanlar stepler gelişebilmektedir.

- **Biyotik Faktörler**

Mikroorganizmalardan başlayarak, her bir canlı türü, bitki örtüsünü belirli bir düzeyde etkilemektedir. Bu etkiler olumlu ya da olumsuz yönde olabileceği gibi etkinin boyutu da farklıdır.

Toprak içinde ve üzerinde yaşayan, çeşitli böcek, arı ve kuşların, bitki örtüsünün gelişmesi, döllenip çiçeklenmesi ve başka ortamlara taşınması bakımından çok önemli olumlu etkileri bulunmaktadır.

İnsanların bitkiler üzerindeki etkisi ise, genellikle olumsuz olmakla birlikte, ağaçlandırma ve koruma çalışmaları gibi etkinlikler nedeniyle olumlu da olabilmektedir.

Özellikle, doğal bitki örtüsü alanlarının tarım alanına dönüştürülmesi, her türlü yol ve hava alanı, sanayi tesisleri vb. büyük inşaat çalışmaları, insan kaynaklı orman yangınları ve erozyon, aşırı ve erken otlatma gibi etkinlikler bitki örtüsüne önemli zararlar verebilmektedir.